

На шляху становлення власної валюти

Ставши на шлях незалежного, самостійного державного розвитку, уряд України розпочав реорганізацію грошової системи. У жовтні-листопаді 1990 р. були запроваджені відрізані купони-листи. Вони надавали право придбати продукти і товари. Покупець платив спочатку радянськими рублями і на ту суму продавець відрізає купони. Листи-купони покупець отримував за місцем роботи. Купони-листи запровадили з тим, щоб товари не вивозились з України за кордон. Номінали купонів-листів були такої ж вартості, як і паперові гроші: в 1, 3, 5, 10, 25, 50 рублів. Так як відрізані купони-листи були дуже незручні в торгівлі, з 10 січня 1992 року, уряд України ввів купони багаторазового користування. Випущені нові купони-карбованці були таких номіналів: 1, 3, 5, 10, 25, 100 крб. і були оголошені єдиним законним засобом платежів. Отже, радянські рублі з обігу були вилучені. Випуск цих купонів-карбованців вважався тимчасовим, не більше 6-ти місяців, тому вони не мали ні номерів, ні серії. Друкували їх у Франції. На всіх купюрах малюнок однаковий. На л. с. — фрагмент пам'ятника засновникам Києва, справа вгорі текст: «Україна», нижче — «купон», під ним зазначено вартість, ще нижче — назва валюти «карбованець» і назва емітенту «Національний банк України» під текстом рік «1991». На з. с. — вид на Софійський собор.

Так як проведення грошової реформи в Україні затягнулось, а інфляція призвела до росту цін і дороговизни, це сприяло випуск у 1992 році купонів більшої вартості, а саме: 100, 200, 500 і 1000 крб. Малюнок став іншим: на л. с. — повне зображення пам'ятника засновникам Києва — Кию, Щеку, Хориву і сестри Либідь. Почали ставити номер і серію на купюрах, а також контрольний знак — коло.

Досить довгий період введення нової валюти пояснюється високими темпами інфляції, яка царювала в українській економіці протягом 1992-1995 рр. **За цей час купоно-карбованець знецінився в 320 тис. разів!**

У 1993 р. були випущені купюри вартістю у 2000, 5000, 10000, 20000, і 50000 карбованців. На л. с. бачимо напис «українських карбованців», а також «тризуб». На купюрах від 10 до 50 тис. у лівій частині зображено пам'ятник Володимирі. На з. с. — фасад будинку Національного банку України.

У 1994 р. були випущені купюри у 100, 200 і 500 тис. карбованців. Купюра у 100 тис. лишилась без змін, тільки номер білету виконано інакше. На л. с. білетів у 200 і 500 тис. — пам'ятник Володимирі перенесено у праву частину, на з. с. зображено будинок Верховної Ради України.

У 1995 р. в обіг було випущено купюру у 1 млн. карбованців (12 травня). На л. с. — пам'ятник Т. Г. Шевченка, на з. с. — будинок Київського національного університету.

Купони-карбованці малої вартості скоро нуліфікувались і з 1 січня 1994 р. вилучили з обігу 1, 3, 5, а з 1 червня 1994 р. були вилучені ще 10 і 25 крб. З 15 березня 1995 р. вилучають 100 і 200 крб., влітку того ж року — 500 карбованців. Пригадайте, напередодні введення гривні, буханка хліба коштувала 30-40 тис. крб., цукор — 32-33 тис. крб., кілограм вареної ковбаси від 320 до 550 тис. крб., банани коштували 73 тис крб.. і були розкішю.

З 2 вересня 1996 р., згідно з Указом Президента України «Про грошову реформу в Україні», вводиться нова валюта номіналами в 1, 2, 5, 10, 20, 50, 100 гривень і 1, 2, 5, 10, 25, 50 копійок з датами 1992, 1994. З 2 вересня по 16 вересня проводиться обмін купонів-карбованців на гривні — 1 гривня дорівнює 100 тис. купонів-карбованців, 1 коп. = 1000 крб., 2 коп. = 2000 крб. і т.д. Отже, вилучаються із обігу 1000, 2000, 5000, 1000, 20000, 50000, 100000, 200000, 500000 і 1 млн. купонів-карбованців.

З 2 по 16 вересня в обігу були дві валюти — старі купони-карбованці та нові — гривні, а після цього терміну єдиною державною валютою стали гривні. Перший курс гривні до долара (на вересень 1996 р.) дорівнював 1,76 грн. Підірвав цей курс серпневий дефолт 1998 року, коли гривня подешевшала більш ніж в два рази.